

Botanisk ekskursion til

Kreta 23. marts - 29. marts 1997.

Turens overordnede tema var mediterrane orkideer. Mere specifikt var målet at søge større overblik over taxa tilknyttet *Ophrys kotschyi* ssp. *cretica* s.lat., *O. fusca* s.lat., *O. lutea* s.lat. og *O. omegaifera* s.lat.

På turen deltog Bodil & Niels Faurholdt samt Bente & Hans Hinke. Rejsen foretoges som charterrejse med Star-Tour og vi lejede bil i hele ugen.

Vi botaniserede i to dage i bjergene syd for Chania, tre dage i området mellem Agia Galini og Spili samt ved Phaestos, en dag omkring Lasithi-højsletten samt en dag i området mellem Rethymnon og Iraklion.

Vi boede i to dage i Platanias (Chania), tre dage i Agia Galini og en dag i Kasteli.

Bortset fra et par relativt lune dage ved Agia Galini var vejret meget koldt, blæsende og lokalt bygepræget. Ifølge lokalbefolkningen havde vejret i januar og februar været normalt, mens marts var ekstremt kold.

På turen fandtes 30 "gode" orkide-taxa - alle i blomst.

April 1997

Niels Faurholdt

Artsliste og lokaliteter - Kreta 23. - 29. marts 1997.

- Anacamptis pyramidalis (6, 7, 15)
Barlia robertiana (1, 2, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15)
Dactylorhiza romana (16)
Orchis boryi (11, 12)
Orchis collina (1, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 14, 15)
Orchis italica (1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 15)
Orchis lactea (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14)
Orchis laxiflora (10)
Orchis papilionacea (3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 14, 15)
Orchis pauciflora (3, 9)
Orchis quadripunctata (2, 6, 8, 9, 12, 13, 14)
Orchis simia (7)
Ophrys bombyliflora (2, 3, 6, 7, 9, 10, 11, 13, 14, 15)
Ophrys kotschyi ssp. cretica var. cretica (7, 14)
Ophrys kotschyi ssp. cretica var. karpathensis (nom. nud.)
(5, 6, 8, 9, 10, 11, 12)
Ophrys fusca ("lille") (1, 3, 6, 7, 10, 11, 12, 13, 14, 15)
Ophrys fusca ("mellem") (3, 6, 8, 9, 12, 13, 15)
Ophrys fusca ("stor") (7, 9)
Ophrys holoserica ssp. holoserica (11, 13)
Ophrys holoserica ssp. holoserica ("maxima") (8)
Ophrys fusca ssp. iricolor (6, 15)
Ophrys lutea ssp. galilaea (2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11,
12, 13, 14, 15)
Ophrys lutea ssp. galilaea var. phryganae (nom. nud.) (3, 6,
7, 8, 10, 14)
Ophrys lutea ssp. lutea (6, 7)
Ophrys omegaifera ssp. basilissa (nom. nud.) (3)
Ophrys omegaifera ssp. fleischmanii (3)
Ophrys omegaifera ssp. omegaifera (2, 3, 6, 8, 14, 15)
Ophrys scolopax ssp. heldreichii (3, 5, 6, 8, 10, 11, 15)
Ophrys sphegodes ssp. cretensis (1, 2, 3, 6, 8, 11, 12, 14,
15, 16)
Ophrys sphegodes ssp. mammosa (7)
Ophrys sphegodes ssp. spruneri (3, 4, 6, 8)
Ophrys tenthredinifera (5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15)
Serapias vomeracea ssp. laxiflora (1, 6, 7, 8, 10, 11, 14, 15)

Lokaliteter.

Lokalitet 1.

23. marts

Små stop mellem Voukolies og Kakopetros.

Phrygana.

Barlia robertiana

Orchis collina

Orchis italica

Orchis lactea

Ophrys fusca ("lille")

Ophrys sphegodes ssp. *cretensis*

Serapias vomeracea ssp. *laxiflora*

Lokalitet 2.

23. marts

0,6 km efter Kakopetros mod Paleochora; skrænt ved højresving.

Phrygana.

Barlia robertiana

Orchis italica

Orchis lactea

Orchis quadripunctata

Ophrys bombyliflora

Ophrys lutea ssp. *galilaea* s.str.

Ophrys omegaifera ssp. *omegaifera*

Ophrys sphegodes ssp. *cretensis*

Lokalitet 3.

23. marts

400-700 meter af vejen mod Sougia, øst for Rodovani.

Næsten træfrie terasser med phrygana samt græsbevoksning.

Orchis collina

Orchis lactea

Orchis papilionacea

Orchis pauciflora

Ophrys bombyliflora

Ophrys fusca ("lille")
Ophrys fusca ("mellem")
Ophrys lutea ssp. *galilaea* s.str.
Ophrys lutea ssp. *galilaea* var. *phryganae* (nom. nud.)
Ophrys omegaifera ssp. *basilissa* (nom. nud.)
Ophrys omegaifera ssp. *fleischmanii*
Ophrys omegaifera ssp. *omegaifera*
Ophrys scolopax ssp. *heldreichii*
Ophrys sphegodes ssp. *cretensis*
Ophrys sphegodes ssp. *spruneri*

Lokalitet 4.

23. marts

1,5 km ad vejen mod Chania fra Kampanos.
Phrygana på venstre hånd.

Orchis italica
Orchis lactea
Orchis papilionacea
Ophrys lutea ssp. *galilaea* s.str.
Ophrys sphegodes ssp. *spruneri*

Lokalitet 5.

24. marts

5,6 km nord for Mixorouma mod Rethimnon.
Phrygana-bakker.

Orchis collina
Orchis italica
Orchis lactea
Orchis papilionacea
Ophrys kotschyi ssp. *cretica* var. *karpathensis* (nom. nud.)
Ophrys lutea ssp. *galilaea* s.str.
Ophrys scolopax ssp. *heldreichii*
Ophrys tenthredinifera

Lokalitet 6.

24. marts

Umiddelbart efter første indkørsel (nordligste) til Melambes.

Phrygana til højre efter lille bro. Syd for Nea Kria Vrissi.

Anacamptis pyramidalis

Barlia robertiana

Orchis collina

Orchis italica

Orchis lactea

Orchis papilionacea

Orchis quadripunctata

Ophrys bombyliflora

Ophrys kotschyi ssp. *cretica* var. *karpathensis* (nom. nud.)

Ophrys fusca ("lille")

Ophrys fusca ("mellem")

Ophrys fusca ssp. *iricolor*

Ophrys lutea ssp. *galilaea* s.str.

Ophrys lutea ssp. *galilaea* var. *phryganea* (nom. nud.)

Ophrys lutea ssp. *lutea*

Ophrys omegaifera ssp. *omegaifera*

Ophrys scolopax ssp. *heldreichii*

Ophrys sphegodes ssp. *cretensis*

Ophrys sphegodes ssp. *spruneri*

Ophrys tenthredinifera

Serapias vomeracea ssp. *laxiflora*

Lokalitet 7.

24. marts

Mellem Phaestos og Agia Triada.

Phrygana.

Anacamptis pyramidalis

Barlia robertiana

Orchis collina

Orchis italica

Orchis lactea

Orchis papilionacea

Orchis simia

Ophrys bombyliflora

Ophrys kotschyi ssp. *cretica* var. *cretica*

Ophrys fusca ("lille")

Ophrys fusca ("stor") afbl.
Ophrys lutea ssp. *galilaea*
Ophrys lutea ssp. *galilaea* var. *phryganae* (nom. nud.)
Ophrys lutea ssp. *lutea*
Ophrys sphegodes ssp. *mammosa*
Serapias vomeracea ssp. *laxiflora*

Lokalitet 8.

25. marts

Den gamle vej mellem Agia Galini og Melambes.
Phrygana, græsgange og vejskrånter.

Barlia robertiana
Orchis collina
Orchis italica
Orchis lactea
Orchis papilionacea
Orchis quadripunctata
Ophrys kotschyi ssp. *cretica* var. *karpathensis* (nom. nud.)
Ophrys fusca ("mellem")
Ophrys holoserica ssp. *holoserica* ("maxima")
Ophrys lutea ssp. *galilaea* s.str.
Ophrys lutea ssp. *galilaea* var. *phryganae* (nom. nud.)
Ophrys omegaifera ssp. *omegaifera*
Ophrys scolopax ssp. *heldreichii*
Ophrys sphegodes ssp. *cretensis*
Ophrys sphegodes ssp. *spruneri*
Ophrys tenthredinifera
Serapias vomeracea ssp. *laxiflora*

Lokalitet 9.

25. marts

Fra 0,6 til 2,6 km fra Melambes mod Nea Kria Vrissi.
Phrygana-bakker samt vejskrånter.

Barlia robertiana
Orchis collina
Orchis italica
Orchis lactea

Orchis papilionacea
Orchis pauciflora
Orchis quadripunctata
Ophrys bombyliflora
Ophrys kotschyi ssp. *cretica* var. *karpathensis* (nom. nud.)
Ophrys fusca ("mellem")
Ophrys fusca ("stor") nær afbl.
Ophrys lutea ssp. *galilaea* s.str.
Ophrys tenthredinifera

Lokalitet 10.

25. marts

0,6 km syd for Agios Paraskevi.

Phrygana samt fugtig lavning i olivenlund.

Orchis collina
Orchis italica
Orchis lactea
Orchis laxiflora
Ophrys bombyliflora
Ophrys kotschyi ssp. *cretica* var. *karpathensis* (nom. nud.)
Ophrys fusca ("lille")
Ophrys lutea ssp. *galilaea* s.str.
Ophrys lutea ssp. *galilaea* var. *phryganae*
Ophrys scolopax ssp. *heldreichii*
Ophrys tenthredinifera
Serapias vomeracea ssp. *laxiflora*

Lokalitet 11.

25. marts

Fra Agios Ioanis og 1,2 km mod Chordaki.

Phrygana og olivenlunde, især på venstre side af vejen.

Barlia robertiana
Orchis boryi
Orchis collina
Orchis italica
Orchis lactea
Orchis papilionacea

Ophrys bombyliflora
Ophrys kotschyi ssp. cretica var. karpathensis (nom. nud.)
Ophrys fusca ("lille")
Ophrys holoserica ssp. holoserica
Ophrys lutea ssp. galilaea s.str.
Ophrys scolopax ssp. heldreichii
Ophrys sphegodes ssp. cretensis
Ophrys tenthredinifera
Serapias vomeracea ssp. laxiflora

Lokalitet 12.

26. marts

Ca. 500 meter før Ano Meros fra Chordaki.

Phrygana-bakke på venstre hånd.

Barlia robertiana

Orchis boryi

Orchis italica

Orchis lactea

Orchis quadripunctata

Ophrys kotschyi ssp. cretica var. cretica

Ophrys fusca ("lille")

Ophrys fusca ("mellem")

Ophrys lutea ssp. galilaea s.str.

Ophrys sphegodes ssp. cretensis

Ophrys tenthredinifera

Lokalitet 13.

26. marts

1,8 km nordvest for Drigles.

Græssede bakker med lav phrygana.

Barlia robertiana

Orchis italica

Orchis lactea

Orchis quadripunctata

Ophrys bombyliflora

Ophrys kotschyi ssp. cretica var. cretica

Ophrys fusca ("lille")

Ophrys fusca ("mellem")
Ophrys holoserica ssp. holoserica
Ophrys lutea ssp. galilaea s.str.
Ophrys tenthredinifera

Lokalitet 14.

27. marts

Bjerger omkring Lasithi-højsletten.

"Goldt", stenet terræn med spredt buskvækst.

Barlia robertiana
Orchis collina
Orchis lactea
Orchis papilionacea
Orchis quadripunctata
Ophrys bombyliflora
Ophrys kotschyi ssp. cretica var. cretica
Ophrys fusca ("lille")
Ophrys lutea ssp. galilaea s.str.
Ophrys lutea ssp. galilaea var. phryganae (nom. nud.)
Ophrys omegaifera ssp. omegaifera (hybr.?)
Ophrys sphegodes ssp. cretensis
Ophrys tenthredinifera
Serapias vomeracea ssp. laxiflora

Lokalitet 15.

28. marts

Spredte stop langs den "gamle vej" mellem Drosia og Perama.

Overdrev og phrygana.

Anacamptis pyramidalis
Barlia robertiana
Orchis collina
Orchis italica
Orchis lactea
Orchis papilionacea
Ophrys bombyliflora
Ophrys fusca ("lille")
Ophrys fusca ("mellem")

Ophrys fusca ssp. *iricolor*
Ophrys lutea ssp. *galilaea* s.str.
Ophrys omegaifera ssp. *omegaifera*
Ophrys scolopax ssp. *heldreichii*
Ophrys sphegodes ssp. *cretensis*
Ophrys tenthredinifera
Serapias vomeracea ssp. *laxiflora*

Lokalitet 16.

29. marts

1 km syd for Fournes mod Meskla.

Højt vokset phrygana.

Dactylorhiza romana   kun røde

Følgende arter sås flere steder uden for de ovenfor anførte lokaliteter:

Barlia robertiana

Orchis collina

Orchis italica

Orchis lactea

Orchis papilionacea

Ophrys lutea ssp. *galilaea* s.str.

Ophrys sphegodes ssp. *cretensis*

Bemærkninger til nogle af de fundne taxa.

Orchis boryi

Arten var netop begyndt at blomstre; flest sås i knop.

O. boryi er i de senere år rapporteret af bl.a. danske Kreta-rejsende fra en del lokaliteter i området øst og sydøst for Spili; og området må opfattes som en af artens "højborge" i det hele taget. Selv har jeg set den 4 steder i dette område.

Ophrys kotschyi s.lat.

Ophrys kotschyi ssp. *cretica* s.lat. omfatter to varieteter, der begge bl.a. findes på Kreta.

O. kotschyi ssp. *cretica* var. *karpathensis* (nom. nud.) er kendt fra Central- og Vestkreta samt fra flere øer øst for Kreta, bl.a. Karpathos og Naxos. Varieteten er tidligt blomstrende; blomstringen strækker sig fra sidst i februar til starten af april. Morfologisk adskiller var. *karpathensis* sig fra var. *cretica* ved følgende karakterer: Blomsterne er (virker) tydeligt større, især markeret ved den lange, smalle (dog ikke i udfoldet stand) løbe. Sidefligene er oftest rundagtige eller ligger tæt ned langs midtfligen og er tæt hårede/lådne. Løbemønstret er ofte mere kompliceret. Den nedre del af gynostemiet (inkl. støvfanget) er smalt og med parallel lateral begrænsning. Bestøveren angives at være *Melecta albifrons* ssp. *albovaria*.

Synonymer: *Ophrys ariadne*, *O. karpathensis*, *O. cretica* ssp. *naxia*.

O. kotschyi ssp. *cretica* var. *cretica* opdeles af nogle botanikere i to typer adskilt af blomstringstid, men med samme bestøver (*Melecta tuberculata*). Var. *cretica* (begge typer) er relativt småblomstret med ofte meget markante sideflige på læben og ukompliceret løbemønster. Varieteten findes på hele Kreta, på sydspidsen af Rhodos samt meget lokalt på Peloponnes. Den blomstrer fra slutningen af marts til begyndelsen af maj. Den nedre del af gynostemiets laterale begrænsning er oftest afrundet og bred. Tendens til rødligtfarvede sepaler ses tilsyneladende oftest hos var. *cretica*.

Synonymer: *O. doerfleri*, *O. kotschyi* ssp. *cretica*.

Ophrys fusca s.lat

På Kreta, som de fleste andre steder, er det særdeles vanskeligt at skabe sig et overblik over "fusca-aggregatet". Nogle botanikere opfatter "fusca" som få, distinkte taxa, mens andre splitter den op i en lang række taxa. I sidstnævnte tilfælde ses ofte en større hensyntagen til pollinatorspecificitet end til "gode" morfologiske forskelle.

På mine tre Kreta-rejser har jeg iagttaget følgende fusca-typer:

O. fusca med store blomster. Tidligtblomstrende (febr./marts) med stor og ret flad, oftest markant gulrandet læbe. Synes umiddelbart identisk med den oprindeligt beskrevne *O. fusca* (Portugal). Af Gölz & Reinhard (1996) givet arbejdsnavnet "*Giouhtas-fusca*" ("kretische grosse fusca früh"). I 1997 fundet afblomstret på lok. 7. samt endnu blomstrende på lok. 9.

O. fusca med mellemstore blomster. Denne fusca-type sås i 1997 i stor mængde på 7 lokaliteter og var i højblomstring. Mange steder svarede planterne til "*Ophrys bilunulata*" også kaldet "*flavipes-fusca*" pga. af bestøveren *Andrena flavipes* (se Delforge 1995). Gölz & Reinhard (1996) kalder typen for "*creberrima-fusca*" idet de kretiske planter angiveligt bliver bestøvet af *Zonandrena creberimma*. Delforge (1995) angiver marts som den fremtrædende blomstringsperiode, mens Gölz & Reinhard (1996) især nævner april.

O. fusca med små blomster. Formentlig den almindeligste fusca-type på Kreta i marts måned. I 1997 set talrigt på 10 lokaliteter. De små blomster har typisk gulrandet, knæbøjet læbe. Blomsterstanden er tydeligt spiralformet. Blomsterne minder i høj grad om blomsterne hos (den vestmediterrane?) "*Ophrys funerea*"; dog synes læben hos de kretiske planter lidt smallere og længere samt ofte med et markant blåt spejl. Endelig er der spørgsmålet om bestøver: Gölz & Reinhard kalder den kretiske type for "*cinereophila-fusca*", da de angiveligt bestøves af *Andrena cinereophila*, mens "*Ophrys funereas*" bestøver oplyses at være *Andrena flavipes*.

En revision af "fusca-aggregatet", baseret på grundlæggende morfologiske forskelle, men som samtidig tillader variation hos det enkelte taxon, er stærkt savnet!

Ophrys lutea s.lat.

Ud over den almindeligt forekommende *O. lutea* ssp. *galilaea* s.str (syn. *O. sicula*), huser Kreta formentlig følgende to taxa tilhørende *O. lutea* s.lat.

O. lutea ssp. *lutea* er især distinkt i det central- og vestmediterrane område. Det synes som om, at den øst for Italien successivt afløses af nedenfor omtalte taxon. Ssp. *lutea* er efter min mening ret sjælden på Kreta, hvor der synes langt mellem typiske individer med bred gul læberand og svagt håret spejl. Meget ofte har kretiske ssp. *lutea* antydning af den tvedelte forlængelse af spejlet "ned" i den gule læberand, der er typisk for de her andre nævnte taxa under *O. lutea* s.lat. I 1997 sås kun få typiske individer på lok. 6. og 7.

Ophrys lutea ssp. *galilaea* var. *phryganae* (nom. nud.) er beskrevet fra Kreta så sent som i 1991. Den ligner en ret høj samt spredt- og mere storblomstret "var. *galilaea*", hvis læbe er tydeligt vinkelbøjet, som det ses hos ssp. *lutea*. Spejlet virker oftest tæt håret. Var. *phryganae* afløser tilsyneladende i høj grad ssp. *lutea* på Kreta. I 1997 blev var. *phryganae* set på 6 lokaliteter.

Ophrys omegaifera s.lat.

O. omegaifera s.lat. er på Kreta repræsenteret med 3 distinkte underarter, ssp. *basilissa*, ssp. *omegaifera* og ssp. *fleischmanii*, som alle blev set i 1997. Ssp. *basilissa* er i 1990 beskrevet som art under navnet *O. basilissa*. Den adskiller sig fra ssp. *omegaifera* ved at have meget større blomster (jeg målte læbelængder på op til 26 mm) med mørkebrun til næsten sort læbe og skinnende blå spejl samt tidligere blomstringstid (jan.-marts). Ssp. *omegaifera* har højblomstring i hele marts. Efter min mening bør "basilissa" (kun) opfattes som underart pga. distinkte forskelle i morfologi og fænologi. Den ekstremt kolde marts i 1997 er formentlig årsag til, at ssp. *basilissa* endnu var i "pæn" blomst. Ligesom underartens tidlige blomstringsperiode (før forårsinvasionen af orkidesøgende på Kreta) ganske givet er årsag til, at dette taxon først nu er erkendt. På lok. 3. øst for Rodovani fandtes veritable "omegaifera-sværme", hvor alle tre underarter var repræsenterede. Også intermediære former blev med stor sandsynlighed set her.

De fundne inddivider af *ssp. fleischmanii* afveg på flere punkter fra *ssp. dyris*, som jeg har set i Andalusien. Bl.a. er de *ssp. dyris*, jeg har set, højere og slankere planter med en mere langstrakt og åben blomsterstand, hvor *ssp. fleischmanii* virker lav og robust med tætsiddende blomster.

I bjergene omkring Lasithi-højsletten sås få småblomstrede planter, der i farve og form umiddelbart virkede intermediære mellem *ssp. omegaifera* og *ssp. fleischmanii*, men da ingen typiske forældre kunne findes, har jeg kaldt disse planter *ssp. omegaifera* (hybr?) under lok. 14.

"*O. sitiaca*", der formentlig er intermediær mellem *O. omegaifera* s.lat. og *O. fusca* s.lat. eftersøgte uden held.

Mindre bemærkninger.

Dactylorhiza romana blev udelukkende set med røde blomster.

Orchis papilionacea var udelukkende repræsenteret ved var. *heroica*.

Serapias spp. Udelukkende planter med udsprungne blomster blev undersøgt.

Alle arter, nævnt i artslisten, blev set i blomst.

Navngivningen for *Ophrys* følger overvejende H. Ærenlund Pedersens og N. Faurholdts foreløbige notat om *Ophrys*-klassifikation (1997).

Litteratur

Delforge, P. 1995: Europas Orkideer. - Gads Forlag. (Dansk udgave ved Jon Feilberg).

Gölz, P. & H.R. Reinhard unter Mitarbeit von Alibertis Ch. & A., Gack, C & H.F. Paulus, 1996: Gestaltwandel innerhalb kretischer Orchideenaggregate im Verlauf der Monate Januar bis Mai. - Jour. Eur. Orch. 28 (4): 641-701.

April 1997

Niels Faurholdt

RODOPOS PENINSULA

GULF OF HANIA

GULF OF KISSAMOS

AGRIA GRAMVOUSSA

Vouza

SSA

SSA BAY

AGHION

KORIKOS PENINSULA

ELINOSPILIOS

AG. THEODORI

Kavonissi

Kissamos (Kasteli)

Agia Marina

KISSAMOS

KIDONIA

HANIA

Stinari

Ano Stinari

Melissia

Kostogianides

Vlatos

Rogdia

Limni

Strovies

TEROLAKOS

Psariana

Despotiko

Dris

Lotos

Tranjiakos

Kouros

Grigoriania

Arthondiko

Kakodiki

Stavros

Lakos

Kalamios

Maniatiana

Lanidias

Sklavopoula

Kifios

Azouires

Ag. Theodori

Kondokini

Kalamos

Spiniakos

Ag. Triada

Gialos

Koundoura

SELINA

Olivadi

Moutas

Stavros

Palikarion

Kalitheia

Maroudiana

Strati

Temenia

Ag. Ag. Pavlos

Vilithios

Hassi

Ag. Triada

Perá Skaflo

vamvakades

Kambara

Livada

Ag. Ag. Pavlos

Ag. Ag. Pavlos

Ag. Ag. Pavlos

Ag. Ag. Pavlos

Ag. Ag. Pavlos

Ag. Ag. Pavlos

Ag. Ag. Pavlos

Ag. Ag. Pavlos

Ag. Ag. Pavlos

Perá Skaflo

vamvakades

Kambara

Livada

Ag. Ag. Pavlos

Ag. Ag. Pavlos

Ag. Ag. Pavlos

Ag. Ag. Pavlos

Ag. Ag. Pavlos

Ag. Ag. Pavlos

Ag. Ag. Pavlos

Ag. Ag. Pavlos

Ag. Ag. Pavlos

Perá Skaflo

vamvakades

Kambara

Livada

Ag. Ag. Pavlos

Ag. Ag. Pavlos

Ag. Ag. Pavlos

Ag. Ag. Pavlos

Ag. Ag. Pavlos

Ag. Ag. Pavlos

Ag. Ag. Pavlos

Ag. Ag. Pavlos

Ag. Ag. Pavlos

Perá Skaflo

vamvakades

Kambara

Livada

Ag. Ag. Pavlos

Ag. Ag. Pavlos

Ag. Ag. Pavlos

Ag. Ag. Pavlos

Ag. Ag. Pavlos

Ag. Ag. Pavlos

Ag. Ag. Pavlos

Ag. Ag. Pavlos

Ag. Ag. Pavlos

Perá Skaflo

vamvakades

Kambara

Livada

Ag. Ag. Pavlos

Ag. Ag. Pavlos

Ag. Ag. Pavlos

Ag. Ag. Pavlos

Ag. Ag. Pavlos

Ag. Ag. Pavlos

Ag. Ag. Pavlos

Ag. Ag. Pavlos

Ag. Ag. Pavlos

Perá Skaflo

vamvakades

Kambara

Livada

Ag. Ag. Pavlos

Ag. Ag. Pavlos

Ag. Ag. Pavlos

Ag. Ag. Pavlos

Ag. Ag. Pavlos

Ag. Ag. Pavlos

Ag. Ag. Pavlos

Ag. Ag. Pavlos

Ag. Ag. Pavlos

Perá Skaflo

vamvakades

Kambara

Livada

Ag. Ag. Pavlos

Ag. Ag. Pavlos

Ag. Ag. Pavlos

Ag. Ag. Pavlos

Ag. Ag. Pavlos

Ag. Ag. Pavlos

Ag. Ag. Pavlos

Ag. Ag. Pavlos

Ag. Ag. Pavlos

SHISTONISSI

SELING KASTELI BAY

Romes

SOUGIA BAY

Tripili

Kalotrividi

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori

Ag. Theodori</

TAMBAS
AG GALIARI - FESTOS
EVLIGIAS

17. MOSQUÉE KARA MOUSSA PACHA
18. JARDIN MUNICIPAL 19. MUSÉE
ARCHÉOLOGIQUE

17. MOSCHEA KARA MOUSSA PASC
18. GIARDINO COMUNALE 19. MUSI
ARCHEOLOGICO

AN DE LA VILLE HÉRACLEION

1. MAIRIE (LOGGIA VÉNITIENNE) 2. PRÉFECTURE 3. E.O.T. (OFFICE NATIONAL GÉOLOGIQUE DU TOURISME) 4. POLICE 5. TRIBUNAUX 6. HÔPITAL 7. TRIBUNAUX 8. HÔPITAL 9. POSTE 10. O.T.E. (TÉLÉCOMMUNICATIONS) 11. KTEL (AUTOCARS) 12. AVENUE DE LA COMPAGNIE OLYMPIC 13. ELPA (AUTOMOBILE ET CLUB) 14. KOULÈS (FORT VITIEN) 15. BASTIONS DES REMPARTS VITIENS 16. TOMBE DE KAZANTZAKIS 17. FONTAINE DE MOROSINI 18. FONTAINE DE BEMBO 19. FONTAINE PRIULI 20. BASILIQUE SAINT-DÉLIMARCO 21. ÉGLISE SAINT-TITE 22. ÉGLISE SAINT-IOANNIS MINAS (METROPOLE) 23. ÉGLISE SAINT-ATERINI - COLLECTION D'ICÔNES 24. MUSÉE ARCHÉOLOGIQUE 25. MUSÉE HISTORIQUE ET ETHNOGRAPHIQUE 26. MARCHÉ MUNICIPAL

